

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SZVOBODA JÓZSEF könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét ill. minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap minden szerdán. Kéziratok nem adatnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉRY ANTAL ügyvéd.

Nyiteltéri cikkek soronként 40 fill.-ért közölhetnek. Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Ismeretlen címűek hirdetési díja előre fizetendő. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak.

Két értesítő.

Bezárultak a muzsák kapui. A csiksomlyói két iskola, mint jó anya, kibocsátotta gyermekeit egy kicsit játzázodni, lepkét kergetni, a természet szépségében gyönyörködni. Visszaadta őket a szülői szeretetnek, annak az aggodó, féltő érzésnek, amely édes élvezetet nyújt annak, ki 10 hónapon keresztül megtudta becsülni s munkával, szorgalommal ki tudta érdemelni, de viszont hiúttetés is a restekre, a könnyelműekre nézve.

A múlt hó 29-én megtartott záróünnepélyen lett nyilvánossá egy a főgimnázium, mint a tanítóképzede derék tanári karának egy évi odaadó munkássága.

Ha az eredményekből ítélünk s ha a végső eredményvel az évközben tapasztaltakat is összevetjük, elmondhatjuk, hogy az ifjuságnak szoros tudományos oktatása előkelő nívón mozog.

Leginkább meglátszik ez annak a rajnak a klasszifikációján, melyet a főgimnázium kebeléből immár végleg kibocsátott: az érettségi vizsgálatot kiállott ifjakon.

A tanítóképző-intézetnél nygyn ez a legvégső eredményt megküszitotta a közismert és eléggé nem sajnálható magartatása a hivatott ifjaknak, de nem szabad kételkednünk, hogy a jövő iskolai évben annál nagyobb lesz a siker, hogy a most elzart ifjak is teret fognak nyerni, bár hibásan sörve érzett ambíciójuknak.

Lesz alkalmunk még a tanítézetek állapotairól szorosabban beszámolnunk; most csak azt akarjuk konstatálni, aminek megfelelő eredményét nem láttuk; ami hiányzik.

Sietünk kijelenteni, hogy e hiányok korántsem a tanári karokban, sem a vezetékben gyökereznek; hanem azt hisszük, hogy a tanári karnak is óhajátait tolmácsoljuk.

Két irányban lehetne ilyen hiányt megállapítani különösen, de ezek közül a társadalmi esziszoltság hiányáról, annak szükségéről, feltételeinek fenn nem forgásáról, azt hisszük a főgimnázium Csikszereidába való áthelyezése ügyének ez évben örvendetes lépéssel történt előhaldása folytán immár nem szükséges beszélnünk; hiszen régi jogos kívánalmunk már a megvalósulás stádiumába jutott, s hogy erre mindenütt gondolnak, kétségtelen bizonyítéka, hogy kívánásunk jogos volta, okának nagy száma vitán felül áll.

Nem így állunk azonban a testi nevelés téren; ezen a téren teljesen versenyképtelenek vagyunk. Hol állanak fölöttünk a testvér vármegyék ifjuságai! Nálunk még annyira sem haladt az ifjuság, hogy nyilvános versenyre merjen kelni, míg a testvér Háromszék vármegye ifjusága az első között is az első helyet biztosította magának.

Pedig a testi nevelést, a testi erő edzését a szellemivel együtt kell fejleszteni. A testi erő gyarapítása egy fokkal sem csekélyebb fontosságú a szellemi képzésnél. Ezt az igazságot, ma már mindenütt belátják, ahol nem a rideg bettklöz ragaszkodnak, nem a régi czoplos módon tanítanak.

Legszébb példáit és eredményeit ennek az antik világ mutatja. A görög és római ifjuság képzése klasszikus példája helyes irányu tanításnak. A versenyek mindig két részből állanak szellemi és testi tornából.

Itt nem csak a régiektől átvett, annyira ismert közmondásra gondolok: hogy a szellemi fejlődés előfeltétele a testi épesség; azt a hatást is figyelmen kívül hagyom, melyet az erő az ifju fellépésére, kedélyvilágára gyakorol; szemem előtt az a legnagyobb cél lebeg, melyet a nenzeti politika követelményei tesznek szükségessé.

Hiszen ifjuságunk testi nevelése sokkal, de sokkal magasabb fokon kellene, hogy álljon és a sport minden ágában jártnak kell lennie; e helyett azonban a csiksomlyói intézetben az egész testi nevelés egy szóvalva visszafelődik, mert elvonják még azt a legszükségesebb eszközöket is, melyek a kezdet kezdetére segítenek az ifjuságot.

Legelső feltétel, hogy egy igazi szakembert kell tanárnak beállítani, aki neves példájával, elméleti tudásával, öntudatos törekvésével sikert előre biztosítsa.

Hiszen azt hisszük, hogy képzésre, formálásra való anyag van; hogy odaadó munkával, hosszabb idő múltán mi csikmegyeiek is végre bíszkék lehetnénk fiainkra.

Ma már az ország, a közvélemény nagyon számon tartja és igen szépen honorálja a testi ügyességet, világos bizonyítékául annak, hogy ez irányu képzésre igenis nagy súlyt fektet.

Amint az értesítő is mutatja a torna tanítása négy tanár kezébe van bétéve. Akármilyen egyöntetűen járnak el azok az urak, első tekintetre szembeötlik az az előny, amit az egy tanító el tud érni.

Másik nagy hiánya a somlyói intézetnek, hogy nincs sem megfelelő helyisége, sem eszközei nincsenek. E hiányok

az új főgimnázium felépítésével fognak csak megszüntüni; azért volna kívánatos, hogy az ige mihamarább testté váljon; addig is azonban nem látjuk okát annak, hogy azokat az eszközöket, a melyek csarnokot nem tétéleznek fel, miért ne lehetne az ifjuságnak rendelkezésére bocsátani.

Egyezőval ezen a téren szánalmas állapotok uralkodnak főgimnáziumunknál, orvoslásukat az illetékes körök figyelmébe ajánljuk, mert sohasem lehet tudni, hogy a hazának mikor lesz szüksége fiainak nemcsak erkölcsi és szellemi erejére, hanem aczélezott izmaira is.

Politikai hét. Ez a hét a politikai eseményekben messzi hátra maradt a múlt hét mögött. Az országgyűlések ajtai bezárulván, a képviselők kerületükbe utaztak, s a városokban és vármegyékben igyekeznek a képviselőház abbéli határozatának gyakorlati érvényt szerezni, hogy ad-t be nem szednek, utonezot nem állítanak meg akkor sem, ha önként ajánlják. Ilyen formán akarják lehetetlenné tenni br. Fejérvary Géza átmeneti kormányát. Fejérvary pedig ez alatt ugy látszik a kibontakozás útját egyengeti, vagy is hozzá lát tulajdonképeni feladata megoldásához. Ennek az igyekezetnek volt a szüleménye az első kísérlet is, mely ugyan sikertelen maradt, de azt hisszük, hogy folytatását fogja találni sokkal jelentősebb tanácskozásban. A tény az, hogy br. Fejérvary Géza a koalíció négy pártjának következő vezetőit: Andrást, Darányit, gr. Zichy Nándort, Rakovszkyt, Bauffy Dezaót, gr. Apponyit és Kossuthot szombat értetekozletre hívta össze, mivel azonban a minsterelnök semmiféle engedélyt kiállítására nem helyezte a koalícióval az eddigi alapon tárgyaló, a kísérlet teljesen eredménytelenül járt. Hogy e törekvéseknek még folytatása lesz, az kétségtelen, hiszen ugy látszik fenn is megvan a békés kibontakozásra való törekvés. Egyelőre azonban marad minden a régiben véghetetlen kárara az országnak és nemzetnek.

A „CSIKI LAPOK” TÁRGZAJA.

Egy férfi naplójából.

I.

Megígértem önnek, édes asszonyom, hogy főkerezem soraimmal a vádolna a lelkiismeret, ha nem váltanám be ígéreteimet. Én nekem élvezet az irás a talán legolcsóbbabb barátom a toll. Magányos óráimban, mikor oly egyedül érzem magamat, önkénytelen tollat ragadok s ami jön, azt papírra vetem. Ilyenkor igazán szűkület érzem a tollnak, astán ószintén megállva, nem is tudom én önnek szóval elmondani azokat a gondolatokat, melyeket szívemben érezek és sokkal bátrabb is vagyok így. Vannak emberek, kik nem szeretnek írni, de annál többet beszélnek. Én azt hiszem, hogy azok nem annyira a szív, mint az éssz emberei. Én szivesebben szeretem magam azok közé sorolni, kik színe szemüvegén át nézik a világot, a tele van a lelkiük annyi sok édes érzellemmel, dallal. Én rumálem, hogy asszonyom — kit vala szerencsém ilyennek ismerni, s ki előtt lelkeim sugallatait ha föl tárhatom, megelégedtetnék érczem magam — ilyennek ismert meg rövid együtt létünk alatt.

Elálmodozva jártunk az erdő alatt, a domb hosszú sétányán. A nap bucsu-sugarait lövelte ránk. —

Ugy-e, ezutolsó találkozását nem feledte még el? én legálább nem.

Emlékszik, mily lemondó, édes bánattal

mondta: Egy tünik lo minden a nap alatt, mint a sugarak, a én gyantám, habár nem vallá is meg, hogy lelke szomorú gondolatokkal van tele és elesodálkozom, hisz még oly fiatal, s oly igen szép, hát miért a borús hangulat? Akkor tettem föl magamban, hogy írni fogok, s mielőtt elváltunk, bárha megígértette is ezt velem, én már határozotam.

De reménylom, hogy ön is néha főkerezesorralval; így jobban megismerhetjük lelkiünk legrejtettebb érzelmét, ha ugyan a nők föl tárják. mi ritkaság, mert könnyebb volt fölfedezni Columbusnak Amerikát, mint megismerni egy nőt s azt hiszem, ok maguk sem ismerik magukat. Hisz annyi féle érselem vegyül, abba klszivecsekébe, hogy néha azt se tudják, melyik a való, igaz.

Nem mondom, hogy épen ilyen volna ön is, csak gondolom, mert ideális gondolkodásúnak ismerem meg a ebből következtetem. Az ideális nők még több érzelmet hordoznak szívükben s mint a csalbalom hurjain a csizány ezerfele sókát csak ki, ugy egy nő szívéből is annyi sok-sok érselem fakad, csak legyen „csizány” ki e hurokat pengetni tudja. Én nem akarék az ön csizánya lenni, inkább jó barátja, ki néha szivesen eloseveg sok mindenféle kisebb-nagyobb dolgról.

Annál is inkább nem szeretnék az lenni, mert tisztelnem, becsülöm férjét. Arról ő nem tehet, hogy asszonyom lelkét megérteni nem tudja, de kötelességét pontosan elvégzi, gondoskodik bőven családjáról, s a bérletet a legszakszerűben érti.

Megint ön sem tehet arról, hogy bérlo felesége lett — s itt szemébe kell dicéálnem — azzal a bájos anygali arccal, lence termettel, dus sötét hajával, s éj szemével, hisz olyan ön asszonyom, melyet csak egy festő képzelete festhet ki magának — mondom nem tehet arról, ezt nevezik ugy, hogy „fatum” s ha eddig valódi jelentőségét nem ismerte e szónak, most azt hiszem, magyaráznom nem kell.

Édes leány-tanyáján ön nem így képzelte el jövőjét. Más sokkal poetikusabb színekkel festette azt meg jól tudom; hiába, az álmok mindig csatlak, s jaj annak a gyöngö lölekeknek, ki varázsa álmaiból valóra ébred! De én őt nem féltem asszonyom, mert az élet valódi realizmusára nem fog ébredni sohasem. Az igazi poeta lelkek ilyenek. Hisz Műtáchi Adámja még ha a borosón térdel, akkor is szépet álmodik.

Csak álmodjon asszonyom, valóra ébresztetni nincs jogom a nem is akarom. De férjét, azt a tisztas jó urat szeresse, nem mondok aze-relemmel, csak ugy, mint az ő jóssága megérdemli.

Ezzel lelkiismeretének tesz eleget. S a lenyugvá nap bucsu sugarai ne csaljanak ábrándos szemekben könnyeket, hisz ujra szebben virrad a reggel.

Mielőtt befejezném irásom — hadd gondolkozzék rajta — elárulom önnek azt a titkot, mit fél megvallani ön magának is, azt hogy szerelmes asszonyom valakibe, kinek nevét nem tudja megmondani. Szerelmes egy eszményi

alakba, mit képzelete rajzol ki magának s ezt gyantim az utolsó találkozás alkalmával észlelt s észrevetlen elrejtett szavaiból.

Csak emlékezzék e szavakra: „Egy tünik lo minden a nap alatt, mint a sugarak”. Ne tiltakozzék ellene, így van s így kell legyen. Ői én jobban ismerem őt, mint gondolja. Mikor arról panaszkodott, hogy milyenek a mai férfiak, kihalt belőlük minden eszme, minden ideál, s csak önző érzélelmük élnek — már sejtem, hogy keresi azt, a kit megtalálni oly nehéz. — Mert a szív igen csodálatos teremtes. Mindenki van lelkében egy elrejtett kép, melyet imádni tud, s ha véletlen az életben azzal hozza össze a sora, oh akkor ész nélkül fut-rohan utána. Az vagy boldogsága, vagy veszte lesz. Nem egyformák ugyan a szívek, mert egyik hamarabb feled, másik később, s vannak olyanok, kik soha, de azt a valakit mind olthatatlan hévvel szeretni tudják s ha könnyen feledik is, de mindig, mindig visszatér.

Igy ön asszonyom csak nyugodjon bele, keresni fogja ön még sokáig e képet. Én majd megmondom önnek, ha rá talál.

Levelét eltárom. Irjon! hisz kedves lesz nekem minden sora.

Jövőben többet!

Isten önnel!

barátja: Tibor.

A székely kérdéshez.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Többek kérdése, hogy mi is az a „Székely Diák Otthon”, pár szóval nem voltam képes felelni, de ha tekintetes szerkesztő ur e néhány sornak helyet ad, szívesen tájékoztatom az érdeklődőket a kérdésről.

Pár év előtt a székelymentési actió hullámai magára csaptak fel, a első eredménye a székely egyesületek megalakulása volt. Az egyetemi ifjuság is megmozdult Budapestre és négy évvel ezelőtt sikerült a „Székely Ifjusági egyesület” alapszabályait miniszteri jóváhagyás alá terjeszteni. Ez egyesület — ha objektive vizsgáljuk a dolgot — semmi eredményt sem tudott létre hozni, ha csak azt nem tekintem eredménynek, hogy a különböző megyék fiataljai egymást megismerték; no meg egy pár hazafias színezett ünnepély rendezése (a székely vértanúk emlékének ünneplése), melyek bár előkelő színvonalon zajlottak, mégis elenyésztek a világ városi zajában. De hát ez is eredmény, ha az egyesület produktív munkát nem is mutatott fel.

Ezeket a csonka eredményeket az oka egyrészt a székely nemtörődömöségnek; másrészt a fővárosban való elszigeteltségnek tulajdonítható. Az idén sikerült az előbbi okot a minimumra redukálni, de kétszeres súlyal nehezített az utóbbi egyesületünk vállaira. A ki ismeri a budapesti viszonyokat, könnyen megérti, hogy körhelyiséget egy 40—50 újabb álló egyesület nem tud fenn tartani. A körvezetősége elhatárolta tehát, hogy úgy segít a hiányon, hogy belép az „Országos Magyar Szövetség”-be, mint testület és mint ifjusági osztály küzd a O. M. Sz. eszméiért, a 30 millió magyarért; a magyarosodásért és magyarosításért. Ezt lelkesedéssel tette meg az ifjuság és ezzel erkölcsi alapot kapott arra, hogy szárnyait önállóan, magasabb ideálok után kinyújtva bontogassa — a székely ügy: magyar ügy. A székely földről kiinduló újabb és újabb rajok az egész országot behálózják és nem kis hasznára vannak a magyar államnak, társadalomnak. Ha tehát a székely — vagyis románmagyar értelmiség — kinyújtja erejét fokozzuk, ezzel a magyarságnak használunk. Az akarat megvan a székely ifjuságban. Csak egy tudni a tudományos pályára, — majdnem túllá a célon, — de fájdalom, anyagi körülményei legtöbbször útját állják legszebb terveinek. Az egyházmegyéek a elsősorban a róm. kath. status nagyon sokat áldoznak az egyetemi nevelésre, (Közösített semináriumot tart fenn); a vármegyék — első sorban Csikmegye — több ösztöndíjat és sok kisebb segélyt oszt ki, melyek azonban ritkán pótolják teljes szükségletét a részorultaknak és önkénytelen is a hallgatókat kisebb tére, nevezetesen Kolozsvárra szorítják. A ki pedig a kolozsvári viszonyokat ismeri, az kevésbé csodálkozik azon, ha az egyetemi hallgatók névsorában — végül pl. a csikiaiak — 50 hallgató közül 5 tanári és 1, mondjuk 2, orvosi pályára lép, a többi kivétel nélkül mind jogász.

A jogi pálya bármennyire is ideális és szép, a gazdasági forrongások korában, a közel jövőben kivívandó és sok évre biztosítandó gazdasági önállóság, nemzeti alapon való berendezkedés stb. — korában, mikor a nemzet erejét kétségtelenül gazdasági előnyei fokozták; nem az a pálya, a hol a nemzeti vagyont szerzik, dacára egyesek boldogulásának; hanem e részben sokban feltehetően a műszaki tudományok művelője az igazságot keresőkön. És ez a pont az, a hol a székelység hátramaradása legszembeszökőbb. A budapesti műegyetemen a székelyszármazású hallgatók száma csak kevés jóakarattal éri el a 15-öt írva tízötöt. És ebből Csikmegye 3 taggal van képviselve közel 100 egyetemi hallgatója között.

E részben nem védem a székely ifjuság hibáját sem. Fel, tud a nehezebb munkától, de arra is tudok nem egy esetet, hogy az anyagi viszonyok kényszerítették valakit a pálya abba bagyására.)* A nemzetiségök e téren sokkal előbb vannak. Baláskálva egy maga küld a négy évre egyetemi hallgatót, nem is szólva a szerbekről, horvátokról. A gazdasági téren kell a vezető szerepet magunkhoz ragadni, de e helyett mit csinál a társadalmi és hivatalos vezetőség? Nem a munkától való félelem, hanem inkább abban van a hiba, hogy vármegyékben nincs realiskola.

Napirendre tér. Mit védünk meg, ha semmink se lesz?

Ugy-e, hogy szükséges, hogy ifjaink egy része Budapestre kerüljön, ha nem is mind technikára, de ott van az országban egyetlen állatorvosi, rajztanár-képző, keleti akadémia, főiskolák, melyek szintén realis pályák; hát ezeket kiknek hagyjuk? És önként adjuk fel a küzdelmet?

Avagy a Kolozsváron 2 évet hallgatott jogász ember is nem feljönne Budapestre, hogy látköre szélesedjék, hogy egy kicsit kevésbé vidékiek léghőben mozogjon, ha volna egy megfelelő otthon, melyben testvéries együttélet és kézséges kalauzokat talál.

Pár szóval akarom festeni annak a 40—50 ifjunak helyzetét, kiket a sors uttorónak, vagy taposónak rendelt a többiek előtt. Érettségi okmánnyal zsebében feljön a fő Budapestre. Először is nem tudja jobbra menjen-e vagy balra? Nem tudja a beiratkozást a rektornál, quentornál vagy megfordítva kezdje-e? Egy pár sor elköltök, elszedik, másik elkergeti, úgy hogy mire beiratkozik, már megatálta iskoláját. De hát ezen is túl esik. Mit csináljon, a míg az előadások megkezdődnek? Betérek egy kávéháza, vagy egy kultúrasi szenterájába, korecskába és szerencsés, ha jó börrrel kerül ki onnan, de mindenesetre pénzt ott hagyja. Sőt ismerősöket is szerez. Ezek után egyedül ismerősei és megtrónói, de a kép itt szomorú lesz. . . . az ifja lejtőre kerül.

Mondjuk, hogy emberünk a „csendesek” osztályába tartozik. Az mit csinál? A főváros magányos, hol senkihez szót se szólhat az ember, sehová — tisztességes helyet érve — anyagi körülményei miatt nem járhat, analmas, s mint ilyen vezedelmes, de az illetőre nézve bizonyos fokot elviselhetetlen. Ifjusági egyesületünk minden tagja nagyon érti az ilyen helyzet káros voltát és e célból határozta el a „Székely Diák Otthon” felállítását. Ez intézmény nem egyéb, mint együtt lakás közös hástartás mellett. Az igazgatás teljesen autonómikus lenne, de az O. M. Sz. és e célra felkért illetve kiküldött felügyelő bizottság felügyelete alatt, melynek tagjait a vármegyék érdekltségéhez képest a székelység vezető embereiből állítanák össze. Természetesen az egyetemi tanács is gyakorolna valamelyes ellenőrző szerepet.

Ezzel el volna érve először, hogy a szegényebb sorsú hallgatók olcsóbb lakásban — és nem a kultúrasi fertőjében laknának; másodsor az első ízben felkerülőök közvetlen érintkezésbe juttak intézetünk idősebb tagjaival, töltök sok hasznos utmutatást nyernének; harmadszor a székely együttartás realisabb alapot nyerne, negyedszer egyesek erkölcsi elállása a lehetőségek megnehezítésének, ötödször: a megfelelő társaság kizárna a fővárosi proletárok működését, hatodsor: az ismeretségek sokszor kenyérkeresethez — irodához juttatnák az erre leginkább részorultakat stb.

Tehát nem fölösleges a „Diák Otthon” eszméjének megvalósítása. Nemzeti, kulturális, de leginkább sociológiai kérdés is. Hanem nem venő ad fortissimum. Az eszközökről kell szólnanom. Egyedül a társadalomra támaszkodhatunk. És ennek is csak kis részére, a székelytársadalomra. Ez érdeke is a székely társadalomnak, hogy ne engedje elszakadni fiait magától. Megint Csikmegye jut eszembe. Milyen kevés azoknak száma, kik a megye határán belől keressenek boldogulást, használva ezzel a fajnak is, emlének ennek szellemi nivóját és elszakadnak . . . egyenként szethullanak, munkájuk elvész. És megint Csikvármegye társadalmi a hibás: nem kapcsolja fiait magához, működésüket nem kíséri jó akaró figyelemmel. És kevés lesz számára elveszett fiait siratni, ha majd a socializmus karja közé dobják magukat. Őh Budapestre ilyen is van. És hódít és magához vonja az elbagyattottakat és . . . Vagy ami még ezután jön azt nem tudjuk. Ez is a fővároshoz tartozik. Ügyünk nyugtathatta meg a tks. törvényhatóság leküszimertét azzal a 100 koronával, melylyel a gyűjtésben millióit képviseltette . . . a többitől nem szölok, az egyesek dolga.

Még a gyűjtésről akarok pár szót szólni. Közel 3000 drb. gyűjtő iv ment szerte a székelyföldön. Az „Országos Diák Otthon” szervező bizottságával szóbeli megállapodásra jutottunk, hogy a gyűjtésük terhéből szakítsák ki a székelyföldet, mely hamarabb állít fel Otthont ifjainak. Ezt el is fogadták. De éppen azért kétszeres súlylyal és csakis a székely társadalmat verhetjük igénybe és rajta áll, hogy nemzeti misszióját úgy teljesítse, a hogy jónak látja. A kérdés elintézés alatt van és annak kedvező elintézése érdeke minden ideális gondolkodású és napi politikából kiemelkedő, faji politikát tudatosra fordított intelligencia embernek. Csikvármegyében 80 személy kapott gyűjtő-ívet, kiknek társadalmi állása megköveteli, anyagi helyzete megengedi, fektölt gondolkodása megparancsolja, hogy minden jó ügynek s így ennek is szórólói legyenek. Hogy a megye nem marad el testvér vármegyéitől, hogy a csikiai szöha a Diák Otthonban fenn fog állani: abban nincs okom kételkedni.

Végeztél e téren kérem az igen tisztelt közönség közt azokat, kiknek gyűjtő iv ment, hogy azokat lehetőleg a szűnőidőben O. M. Sz. pénztárához beküldjék, hogy esetleg már a jövő tanév elején — bár szűkebb keretben — a Székely Diák Otthon feladatát betölthessék.

Városunk rendezése.

Pár hónap múlva, midőn a városunkban megkezdett csatornázás és utcarendezés elkezdésül és valaki, aki a városról legalább fél év óta távol volt, hazajön, azt fogja tapasztalni a város viszonylatásánál, hogy ez egészen más képet nyert.

Ki hitte volna, hogy a falcska sorban lévő város végre rátér a haladásra, a ki gondolta volna hogy akad ember, ki az újítások iránt elfogult lelkeket a haladás felé vezető első lépésre rá tudja vezetni?

Nem is kell említenünk, hogy e tekintetben ambíciós polgármesterünk az érdem. Mert hát a dolog úgy áll, hogy a haladás nem könnyű dolog, különösen az első újításokra az emberek nehezen adják a fejüket; az tehát ki az első reformokat keresztül vívta, az a legnehezebb feladatot végzi a haladás terén.

Ez ugyanis a régi felfogással áll megküzdjön. Az egyik azt mondja, hogy minek az aszfalt, eddig is eljártunk valahogy; a másik véleménye az, hogy minek a csatorna, a víz ezután is lefoly, mint eddig lefolyt.

Pedig hát a dolog nem így áll. Az a 15 év alatt törlesztendő teher, mit az új munkálatok okoznak, ugyszóva magától visszafizetődik a háztulajdonosoknak. Már első pillantásra azt kell látnunk, hogy a tisztesség járja és utca sokat emeli a házak értékét, a másik nagy előny pedig, hogy ezáltal az olvadás és csapadék kevésbé rongálja a falakat; de főleg fontos az, hogy megszűnik az az állapot, hogy esős időben egy városrészről a másikba nem lehetett menni csak nyakig sárban vagy kocsin.

Már pedig a város terjedő fekvésénél fogva esős idő valóságos átok volt azokra, akiknek a város különböző helyén volt dolguk. Az igaz, hogy a járdát nem lehetett mindenkinek a kedvére csinálni; egyik-másik ház még törpebb lett, mint a milyen volt, úgy hogy az általában kényelmesen besétálhatni, de hát nem kell elfeledni, hogy ezek a házak nem lehetnek örökkévalók, a város fejlődése érdekében pedig egyik-másik kényelmét fel kellett áldozni. A jövő alapját pedig valahogy meg kell vetni, hisz a város megyei központ, nek a hivatal és hivatalnok itt, nagy környékre kiterjedőleg itt találja meg a c-iki nép biráját, ügyvédét, ide jön ügyei ellátása végett; egy kis kereskedőlem is van, s remélhetőleg a magyar ipar is fejlődni fog s ezzel kapcsolatban Csikban s különösen a megyei székhelyen is fog egy kis ipar és forgalom fejlődni; végre valahára tán kiépül a székely körvasút is, a város állomása kibővíthető, forgalmát a körvasút is emelni fogja; mindez a lakosság szaporodását eredményezi; a város terjedni és épülni fog s e fejlődés irányát lehetőleg már most meg kell szabni.

A város haladására örvendetes kezdeményezés a csatornázás is. Ezt csak akkor tudjuk kellően mérlegelni, hogyha tudjuk, hogy mily előnyös egy városra nézve, hogy ha a hől, esővíz, a különféle piszokokkal gyorsan lefolyhat. Ez elősegíti, hogy a város talaja, talajvízéből a általában nedvességéből veszítsen, minek nagy a haszna egészségügyi szempontból, de fontos azért is, hogy a pinceszék, az épületfalak a melyekben fekvő helyeken nem lesznek olyan nyirkosok. Az pedig hogy a konyhák, istállók szemetje s egyéb rothadó anyagok lefolyanak, igen fontos a város levegőjének tisztán tartására. Ennek hasznát eddig mindenütt tapasztalták, ahol csatornázástak. Különösen a ragályos betegségek sokkal kisebb mértékben pusztítanak az ilyen városokban, s általában kisebb mennyiségű a halálozás. A csatornázás megkezdése tehát egyik legfontosabb lépés városunk építésének történetében.

Bár a város vagyonnal nem bír, de az égető kérdések között tartozik a piac létesítése is. Most folynak a tervezetések a helyre, a kiterjedésre stb-ő nézve. Véleményünk szerint arra kell vigyázni, hogy a piac olyan helyen létesíttessék, mely lehetőleg központon fekszik; egy olyan helyen, amelytől lehetőleg egyenlő távolságra legyenek azok akik Zsigmond felé s azok akik Taplocza, vagy az Állomás felé laknak; ez azért is szükséges, mert itt lenne a legjobb helye az új templomnak is, melyet elvégre valamikor fel kell építeni, hisz a város nagyrésze a kis templom miatt ma holnap végleg elszökik a templomozástól, de fontos lenne ezért is egy ilyen központi hely, hogy a város, mely már most is szerteest fekszik, lehetőleg egy központon körül fejlődjék. Miből ezt nem sikerül bizonyítani, egy a jövő fejlődés értéke félig le van rotyva. Ezért bár költésesebb lesz, de feltétlenül ajánlatosabb a kőhidőtől lefelé megszerezni a szükséges területet.

Mindenesetre e kérdés tekintetében is szükséges egy kis jó akarat és igyekvés a vezetők és polgárok részéről; s remélhetőleg ez meg is lesz!

A székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, 1906. jún. 28.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara június hó 28-án tartotta közgyűlését.

Tusnik B. Hugó kir. tanácsos elnök részvételű szavakban jelentette be József kir. borozog elhunytát. — Aztán Kuliyai Zsigmond szegedi kamari titkár elhunytá fölött fejezte ki a kamara jegyzőkönyvileg is részvételt. Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszternek társadjától megválasztott ajánlatot vették tudomásul. Vörösi Lászlónak az új miniszternek leiratát tudomásul vették. A teljes ülés egyben azon reményének adott kifejezését, hogy a miniszter ur minden lehető el fog követni arra nézve, hogy a mustani szerencsétlen politikai viszonyokkal kapcsolatos súlyos gazdasági válság a legközelebb idő alatt véget érjen.

A tárgysorozat rendjén a nagyváradi társakamarának az önálló vámtöröllet létesítése ügyében a kormányhoz tett fölterjesztéséhez hozzájárulván, haszonellenmű fölirat kiadását elhatároztatt. Az ipari jutalmok elnyerésére a kerületből 20 pályasat érkezett be, azok közül a kamara négyet ajánl 100—100 korona pénztulajommal való kitüntetésre. Tudomásul vették a titkárnak a saászrégeni kádárparaszok termelő szövetségének megalakulásáról és a saászrégeni csipész taufolyam eredményeiről tett jelentését. A székelyföld ipari elhelyezését ösztönözni halasztották s az ügyvel kapcsolatosan örömmel vette tudomásul a kamara a beszerzői Székely Társaságának egy székely tanácsos otthon létesítése iránt tett kezdeményezését.

A Baróthon létesítendő új ipartestület alapszabályait a kamara a kereskedelemügyi miniszternél jóváhagyásra ajánlja. A Székely Szövetségnek Sepsiszentgyörgyön és az O. M. K. E. marosvásárhelyi kerületének Székelyváros helyi augusztus hó folyamán tartandó közgyűlésén a kamara képviselőit fogja megát.

Vargha István budapesti lakos 300 drb ösztöndíjjal a székelyföldön egy háziipari vállalatot szándékozván létesíteni, a kamara a vállalat székhelyül Székelykeresztúrt és Csikszerezdát ajánlotta. Az elnök bejelentette, hogy a székelyföld háziiparát ismertető munkát elkészült és az a kereskedelemügyi miniszterhez fölterjesztett, továbbá, hogy a munkát egész terjedelmében a kamara évi jelentésében is meg fog jelenni.

A kereskedői körök részéről fölmerült kívánság folytán a kamara sürgős kérelmet intéz az Osztrák Magyar Bank budapesti igazgatóságához, hogy Székelyváros helyi és Csikszerezdában kapcsolatosan valamelyik pénzügyi bank mellékhelyeket létesítsen.

Végül elhatározták, hogy a nyár folyamán július és augusztus hónapokban közgyűléseket nem tartanak.

Székelyfürdők.

E czimen csak most a napokban jelent meg a szegedi Székely-Társaság kiadásában Sasi Nagy Lajos tollából egy kis füzetecské, a mely távol a székelyföldtől élő székelyek, hazafiak és furandhatatlan munkálkodására elég fényes világot vet . . . Alig rövid 28 oldal az egész; ami magában öleli az összes székelyfürdőket, röviden leírja, ismerteti s lelkes szavakkal hívja fel mindazokra a nagy közönség

Szörk.

figyelmet. „Ime mennyi kincs — így szól: — mennyi kiaknártatlan tölke van a Székelyföldön, ha csak a busz székelyfürdőt és tizenhat forgalmi cikket alkotó székely ásványvizet vesszük is!

S mégis mit tesszük? Azt hogy évenként kerék 48 millió koronát költünk el külföldi fürdőhelyeinken, tömérdek kitűnő vizünket nem pártolva, egy millió korona értékű ásványvizet.

E rövid statisztikában meg van minden, ami fürdőinket illeti, tekintélyes és számottevő fürdők kitűnő borvizeikkel, amelyek eddigéig a nagy közönség részéről kevés támogatásban részesültek, lehet talán azért — mivel sokak előtt mindezek még ismeretlenek, s ez a felkeszavakkal megírt füzetecské ezek ismertetését czélozza.

Egy székely-társaság távol Siciiliától önzetlenül munkálkodik, s nem eredménytelenül, bizonyítja a kiadásában megjelenő „Székelyfürdők és gyógyvizek” és a már megjelent „Székelyfürdők” című füzetecské, mely munkálkodás ha csakelynek látszik is, de legalább ennyit mutatunk fel — a marosvásárhelyi kivételével a többi székely-társaságok, s ezek között leginkább a csikmegyeiek s ha ezen a téren nem is, de akkor más egyéb valami téren!

Pár évvel ezelőtt amikor megindult a székely aktió, ebben a munkában mindenki részt kért magának, ha anyagilag nem is, de erkölcsileg igyekeztek támogatni az ügyet, megalkultak a székely-társaságok s nemcsak a székelyföldön, hanem az ország különböző vidékein, ahol csak volt anyai székely, hogy egy társaságot képezhettek. Ha jól emlékszem, Csikban is létesítettek többet, de ezeknek az életük rövid volt; megalakultak, áthalva a nemzeti érdektől s aztán feledésbe mentek. — Minék is székely-társaság helyben, hisz ott a kormány bizottság s az elintéz mindent, annak egy is fértett hivatalnokai vannak, s hivatalból eljárva fényes eredménnyel megoldják és végrehajtják a székely aktiót. Valószínű így gondolkodnak a csiki székelyek. Már pedig társadalmi kérdést csakis társadalmi uton lehet eredménnyel megoldani, ha mindenkik egyformán áthat a nemes ezme, s minden egyes önzetlenül dolgozik az ügyesség javán. A közös cél csak közös munkával érhető el. Az állami intervenció csak segéd eszköz a boldogulás felé és csak addig, míg a társadalom elég erőt nyer arra, hogy mind a műveltség, mind közgazdaság terén a többi népekkel egy színvonalra emelkedhessen. Az az állami munka csak is úgy jár eredménnyel, ha a társadalom részéről támogatásban részesül. Vagy talán a csiki székely-társaságok nem találnak munkateret? — Miért talált akkor a szegedi? Azt a munka programot a csikiak is megvalósíthatnák, mely a testvér székelység erkölcsi és anyagi támogatására alkalmas, hogy a székelyfürdőket, ásványvizeket a háziipari cikket, hathatós támogatásban részesítsék; mert ezzel nem csak székely, hanem voltaképen magyar ügyet szolgál, lévén a határszéli székelység egye elsőrendű nemzeti érdek.

A mint Jókai is mondja: „ha más országban volnaok a gyógyerejű fürdők és csoda források, bucsujáró kápolna volna mindenkinél építve egyfelől, s részvénytársaság vendéglődjö másfelől.”

De nem így van nálunk, nagy a közöny, még nagyobb az érdeklődés való nem tördés. Már pedig az azt akarjuk, hogy fürdőinket, ásványvizünket, egy más egyéb természeti kincseinket megismerjék nemcsak az országban, hanem a külföldön is nekünk kell ezeknek ismertetésében előre járniuk, mert ellenkező esetben eljön az idő, amikor a mi szegényünkre és gyászainkra a külföld fogja a mi kincseinket kifilézni és kiaknázni.

Vegyük kezébe az ügyet a már Csikban régen megalakult, de semmi tevékenységet még ki nem fejtett székely-társaságok, s tegyék meg ezen a téren a kötelességüket. A statisztikának fejlesztése, fürdők idegen forgalmának a növelése ez is egy fontos közgazdasági kérdés, amely fölér bármely más közgazdasági ténykedéssel, nálunk ahol a természeti viszonyok is erre utalnak. — r.

Legujabb.

A „Csiki Lapok” eredeti táviratai.
Budapest, július 4. d. u. 3 óra 20 perc.
Csikszereida, július 4. d. u. 3 óra 30 perc.

Bródy Sándor öngyilkossága.
Bródy Sándor ismert író ma reggel a Ssemeringen agyonlőtte magát.

Töpke Ferencz meghalt.

Töpke Ferencz volt pénzügyminiszteri Államtitkár ma Budapesten meghalt.

A király nyaralása.

Bécsből jelentik hogy a király ma nyári tartózkodásra Ischelbe utazott.

Hir szerint Fejérvári a jövő héten oda érkezik és mielőtt szabadságra menne, kihallgatásra jelentkezik a királynál.

Rabló gyilkosság.

Déváról jelentik, hogy a Pojána nevű havas egyik házában meggyilkolva, kirabolva találtak Tornya Mária dugszdag asszonyt. A gyanu Kocsina nevezett egyénre irányul, kit letartóztattak.

Öngyilkos sikkasztó.

Szentgothárdon Porupszki Árpád irodalmi férdéaz több ezer koronával nem tudván elkészolni agyonlőtte magát.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Ferenczy Ernő csikszentmártoni kir. járásbírósná: joggyakorlókat a csikszereida kir. törvénytörvényekhez aljgözővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Karda Béla csikszereida kir. törvénytörvény aljegyzőt a csikszereida kir. járásbírószékhöz helyezte át.

— **Személyzeti hír.** Csikverebesi illetőségű György Ilyés, gyógyfürdői lelkész Vékére áthelyeztetett, Oláh Dániel gyazentmiklósi káplán pedig Kadicsfalvára lelkésznek neveztetett ki.

— **Szabadságolás.** A vallás és közoktatási miniszter Szabó Géza csikvármegyei kir. tanfelügyelőnek négyheti szabadság időt engedélyezett s távol léte alatt az ügyek vezetésével s a közgazdasági bizottságban való helyettesítéssel Császár Nándor tanfelügyelői töltnököt bízta meg.

— **Prímiciós.** Vasárnap, vagy is Sáros Boldogasszony napján igen szép ünnepélyes aktus ment véghez Csikszomlyón a szerzett nagy templomban. Ekkor mutatta be az első szent mise áldozatot a teológust elvégzett és közlelebről pappá szentelt Anda Géza, Kassay Lajos főgymnáziumi pap-tanár unokája a külföldben is akkor szokásos bucsúra összejött nagy közönség jelenlétében nagy segédlettel. Murányi Kálmán főesperes manuoktorsága mellett. Intenizantéletet megelőzőleg Bálint György semináriumi igazgató tartott gyönyörű szónoklatot a nap jelentőségéről és a papi hivatal magasztosságáról, mely után a fiatal pap erőteljes szép hangon végezte első miséjét s osztogatott csokot rokonainak és áldást a hivatásukra. Mire után a semináriumban a primiciós nagybátyja és neveltetője Kassay Lajos fényes ebédet adott, melyen a papság és világiak közül is sokan vettek részt és szép felköszöntőkkel ünnepelték az új misés papot.

— **Haláloság.** A régi nagy időknek egy élő tanuja ismét sira szállott Madár Imre Csikvárdotfalván f. hó 4-én hosszas betegség után elhunyt. Vele a 48-as szabadságharczoknak egy vitéz székely katonája, a régi Csikmegye társadalmi és hivatali életének érdemes tagja szállott sira. 1848—49-ben honvédtábornagy volt, később mint csikszomlyói főgymnáziumi tanár szerzett érdemeket, végül hosszu időn keresztül a vármegyének volt a főjegyzője. Lelkiismeretes munkával szolgáltá mindig hazáját, egyházát és a társadalmat. Halála általános részvételt kelt. Temetése f. hó 6-án d. u. 3 órakor fog történni szent Péter egyházmegyei sírkertjében; a szent miseáldozat pedig f. hó 7-én d. e. 7 órakor fog bemutatanni.

— **Elmentek a honvédek.** A honvéd ezredekben szokásos ezredösszpontositás az idén Erzsébetvároson lesz, melyen a nagyszabású 23 ik és brassói 24-ik honvéd gyalogezred s annak városunkban állomásozó 4-ik zászlóalja is részt vesznek s a végezt már el is távoztak.

— **Figyelmentetés.** Mindazon helybeli háztalajdonosokat, akiknek háza fedelén a telephoz tető-tartó alkalmazva van, figyelmentetjük, hogy saját érdekük szempontjából is a padlásokra senki idegent ne bocsássonak, csakis azokat a vonal felvigyázókat, akik a telephoztartókat vizsgálatalával és ellenőrzésével meg vannak bízva.

— **Változás egy heti lap szerkesztésében.** A Székelyvárvárványban megjelenő „Údvárványi Híradó” szerkesztésében változás állott be: Dr. Kovácsy Albert ügyvéd lett a lap főszerkesztője; a szerkesztőségi tagok pe-

dig: Pál Ernő dr., Szemlé Ferencz, Vajda Ferencz és Valentisk Ferencz dr. Felelős szerkesztő továbbra is Becsek Aladár.

— **Meghívó.** Az Erdélyi Róm. Kath. Tanítóegyesületek Szövetsége évi közgyűlését július hó 11-én Csikszomlyón a tanítóképző gyakorlóiskolájában fogja megtartani a következő tárgyszorossal: 1. Fél 8 órakor Veni Sancte a szentferenczrendiek templomában. 2. Előki megnyit. 3. A mult gyűlés tárgyalásaira vonatkozó magas főpásztori észrevételek előterjesztése. 4. A választmány jelentése a Szövetség ügyeiről. 5. Miféle eszközökkel küzdhet a tanító az alkoholizmus ellen? Előadja Péter Károly szentegyházszóláshalvi tanító. 6. Mennyiben folyhat be a tanító közsego anyagi helyzetének javítására? Előadja Füstös Sándor csikszentgyörgyi tanító. 7. Az írás-olvasás tanítása módjának legujabb állás kritikai megvilágításban. Előadja Gyureovoccs Károly útki tanító. 8. A tanítók helyzete. Előadja Gál Ambrus korondi tanító. 9. Indítványok, amelyek a gyűlés napja előtt 8 nappal az előkegűeznek bejelentendők.

— **Romániai határőr katonák garázdálkodása.** Amint a határrendőrségi szolgálatot teljesítő m. kir. esendőrség és pénzügyőrség által constatálva lett, a palánkai román határőrség parancsnoka Vasile főhadnagy katonával valóságos razzákat tart a határszéli magyar alattvalókra és állatukra, s teszi nevezett főhadnagy mindazokat magán érdeklől, mennyiben a határrendőrség magának tekintvén, a lüvet katonái által kaszáltatja tekintet nélkül arra, hogy a semleges terület felerészéhez jogosultsága nincs. Ha a határszél közelében magyar alattvalók marháit megjelennek, magyar területről is azokat behajtatja és jó magas sarcs árán bucsátja vissza azokat a tulajdonosoknak. Vakmerő erőszakos üzérkedéseit már annyira kezdte tűzni, hogy a határszéli lakosság folytonos izgatottságban van s ha megfelelő uton nekik orvoslás nem szerzetik, nincs kizárva a véres bészétközés lehetőség. Elég megemlíteni a többek közül a következő eseteket: Fejér István gymiesbükkii lakosnak mult hó 22-én 7 darab kancazalóval és 4 darab csikóját hajították el román katonák saját legelőjéről s kihallgatták tanuk által lett igazolva, hogy a lovak román területre egyáltalán nem léptek volt. A lovakat Fejérnek Nicza György nevezett saját 70 éves pásztora őrizte s két fegyvertelen katona hozzámenvén, egyik egy fával öt melbe ütötte, a másik a lovakot megkerülve magyar területről átriasztotta a határrendőrség Romániába; aztán öt megfogták a magukkal hurcolták a palánkai vámböz, hol elbocsátották ugyan, de a lovakat a román közsegi bírónak átadták. Fejér István csak 2 nap múlva jutott lovai birtokába s akkor is 173 korona vámfizetés után. Gymiesbükkii Antal Jánosnak saját kerítésével körült zárt legelőjéről 15 szarvasmarhája közül 2 tehentet hajították el a román darabanczok s hajították be az oláh vámböz. És hogy intértel Vasile főhadnagy a dolgot? Úgy, hogy 100 kgrm. zabot 15 frankért vásárolnia kellett Antal Jánosnak s ennek ellenében a teheneket visszaadta, pedig több mint 5 tonnal lett igazolva ezen esetben is, hogy a két tehentet a román katonák a kerítés lebontása után magyar területre vezették el. Összegy Sárg Györgynek egy alkalommal egyik fiával saját esztenájáról saját szállított haza a határszél közelében levő járható ösvényen. Utközben két román katonával találkoztak, ezek előbb elfogták, kísérték be a parancsnok felé, később a saját elvették és szabadon bocsátották. Eről Vasile főhadnagnál panaszt tettek, de ez elégtétel adás helyett durván elutasította őket. Ezek csak egyes szemelvények a gyakori zaklatások közül, melyekben a magyar alattvalók a román katonák által részesültek, s ideje volna már, hogy a magyar kormány is a jele talikapasokkal szemben erőlyesebb rendszabályokhoz nyuljon és ne érje be azzal, hogy a diplomacziati uton eszközölt nyomozásnak mindig semmi eredményt s nem mutató tudomán vételével megelégedjék.

— **A szögödi fürdő** ugy halljuk, legközelebb gazdát cserél. Eddig tulajdonosa állásánál fogva sem tudta tovább kezelni, s így szabad kézöl eladta Pásztori nevű brassói vendégülnek. — Nekünk mind ehhez csak annyiban van közünk, hogy Szögödi-fürdő sorsa tül-pi a magán jellegét. Felvilágosztatása az egész vidéknek hasznára lenne. Pedig gyógyvizek megérdemelnek, hogy nagyobb építkezésekkel alantos nivótát kisse emléjk. Azt hisszük, hogy az új vállalkozó be fogja látni annak szűkeges és hasznat hajtó voltát.

— **Tűzeset.** Nem telik el év, hogy Taplocza közseghen tűzeset ne forduljon elő s az alig behéggedt sárbekek az a szerencsétlenség föl ne tépje. Szent Péter napján ismét ott keletkezett tűz, a hol a legutóbbi nagy tűzvész kiűtött volt a csaknem egy harmadát tette tönkre akkor a lakosságának, vagy is Csorba Antalul, a ki az önnep daczára az nap délelőtt szénát horlolt be, s utjól kimenvén a rétre az alatt csúre kigyuladt s az a bevitt szénával, továbbá sőtölőháza és lakóháza elhamvadt mire haza érkezett, s a csúralatti istálló-

jában két lóva is bennégett. A gyors és erőlyes segítségnek sikerült ez uttal a tűzet lakóházáláni s mások károsodásainak elejét venni. A tűz oka ismeretlen, de a kárvalottira a csapás annál enlyosabban nehezedik, miután nem rég újra épített épületei ismét romokban hevernek.

— **Vakáció.** Meg van a diákok öröme, itt az arany szabadság, itt a vakáció. Ez azonban csak azoknak jelent örömet, a kik szorgalmas munkával töltötték az időt. A mult hó 29-én megtartott záro ünnepélyen sok olyan arcot lehetett látni, a melyeket az önvád szomoruvá tett. Ezekre a 2 hónap nem a játék, hanem a munka hónapja kell, hogy legyen. Pedig mennyivel nehezebb ilyenkor a munka! —

— **Felhívás.** A Székely Mikó Kollegium 1905. szeptember 4-én nagylelkű alapítója hidvégi gróf Mikó Imre születésnapjának századik évfordulóján emlékülőnnepet ül és ennek keretében Zabolán azt a hajlékot, melyben született, emléktáblával jelöli meg. A Székely Mikó Kollegium önmaga is, előjárósága, tanári testülete és ifjusága bizonyára összehozhatná azt az összeget, melybe az emléktábla előállításra kerül. Azonban hidvégi gróf Mikó Imre a magyar nemzet is, tehát alkalmat kíván nyújtani mindenkinek, hogy tetszés szerinti adománnyal járuljon a költségek fedezéséhez. Ez ökből intézik e felhívást a Nagyközönséghez abban a reményben, hogy midőn a szép cél érdekében adakozásra kérjük föl az igazi érdemet becslő tudó, bármint sorban levőket is: nem vallhatunk szégyent, nem vallhat szégyent a nagyok közt is nagyok emlékére való bivatkozás. Az adományokat 1905. augusztus hó 1-ig a Székely Mikó-Kollegium igazgatója, Péter Mózcs atyánkba kézbe kell juttatni. A legkisebb adományt is hirlapilag nyugtázzák, a költségek után eszleg fenmaradó összeget pedig valamely később meghatározandó és hidvégi gróf Mikó Imre emlékéhez méltó czélra fordítják.

— **Székely fiuk felvétele állami gyárakba.** A kereskedelmi miniszter a m. kir. Államvasutak műhelyeibe és a díszgyári vas- és aczélgárba az 1905—1906. tanévben vármegyénköl 4 székely fiat fog felvenni és elhelyezni. A pályázati kérések a vármegye főispán hivatalához lesznek legtovább július 20-ig beadandók.

— **Pályázati hirdetés.** A csikszereida m. kir. földmivesiskola igazgatósága közhírré teszi, hogy az 1905—1906. tanévben a földmives iskolánál 15 Állami ingyenes hely vár betöltésre. A földmívelésügyi miniszteriumhoz ezintelt kérvények f. évi aug hó 10-ig a földmives iskola igazgatóságához nyújtandók be, hol bővebb felvilágosítás is nyújtatik. Később érkező folyamodványok fizyelemba nem vétetnek. Felvételi feltételek: betöltött 17 éves életkor, erős, egészséges testalkat. A kérvényekhez csatolandó: 1. Keresztlevél, 2. Iskolai bizonyítvány, 3. Orvosi, 4. Ujraoltási, 5. Erkölcsi- és szegénységi bizonyítvány. A felvett növendékek henn az intézetben nyernek díjtalanul teljes ellátást. A m. kir. földmivesiskola igazgatósága.

— **Értesítés.** A csikszereida m. kir. földmivesiskola ez évben is hallandó 6 löreijű cseplőgép készletével egyeseknél a megállapítandó részét cseplő. Cseplőgép szándékozók kértnek a feltételek megállapítása czéljából személyesen vagy írásban a csikszereida m. kir. földmivesiskola igazgatóságához fordulni. Frankl Bódog, igazgató.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóútlelet Részvénytársaság, Budapest heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzplaccról.

Budapest, 1906. június 29.

A lefolyt hét hosszabb idő óta a budapesti tőzsdének legmozgalmasabb hete volt. A képviselőháznak ama határozata, mely a Fejérvári miniszteriumot a kormányzás hatalmi eszközöknek használatától eltiltja, a politikai válságot még bizonyultabbá tette és a budapesti tőzsdé abbeli félelmében, hogy a külföld az itteni viszonyokat Magyarország pénzügyi helyzetére való visszaszaltása szempontjából immár enlyosabban elbirálás alá fogja venni az értékpapirokon tul adni biett, úgy lógy egyes értékpapiroknál két nap alatt igen tetemes árhanyatlás állott be. Ennek folytán az árfolyomok a visszavett csökkenésnek nagy részét ismét visszanyerték.

A lefolyt hét legnevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

4% magyar koronajáradék	97.55	97.44
magyar hitel részvény	778.—	773.—
rimamurányi vasmű részv.	549.—	547.—
Pesti m. keresk. b. részv.	2875.—	2860.—
Pesti közuti vaap. részv.	570.—	568.—
Erzsébet sanatórium soraj.	11.50	11.20

Eladó ház.

Csikszereidában egy emeletes köház és két pusztá beltelek jutányos árban eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban

Sz. 5329/905. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A csikszeredai kir. tisz. mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Csikszeredai társaság részvénytársaság végrehajtónak kiskoru ifj. Orbán Ignác és kiskoru Orbán János végrehajtást szenvedő elleni 186 kor. 36 ill. tökéletesítés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék területén lévő, Csikszentmiklós község határára fekvő a csikszentmiklói I. rész 919. sz. tjkvben a 1. rend 1736. hrsz. a. szántóra 13 kor. kikéltési árban és pedig az 1881. évi LX. t. cz. 156 § a értelmében nem csak végrehajtást szenvedett, hanem az Erdős Károlyné, Orbán Antal, kiskoru Orbán Dénes társulajdonosok nevén álló járandóságokra is, a csikszentmiklói I. rész, 1011. sz. tjkvben A 1. rend 646 2. hrsz. alatti szántóra 53 korona 2. rész. 2761/2. hrsz. a. szántóra 54 korona, 3. rész. 2997. hrsz. szántóra 33 korona kikéltési árban és pedig nemcsak végrehajtást szenvedett, hanem kiskoru Orbán Dénes nevén álló járandóságokra is, a csikszentmiklói I. rész, 674. sz. tjkvben A 1. rend 2353. hrsz. alatti szántóra 11 korona kikéltési árban és pedig nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a kiskoru Orbán Dénes és Lázár Ferencz társulajdonosok nevén álló járandóságokra, a csikszentmiklói I. rész 1287. sz. tjkvben A. 1. rész. 2952. hrsz. a. szántóra 20 korona kikéltési árban és pedig nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a kiskoru Orbán Dénes társulajdonosok nevén álló járandóságokra is, a csikszentmiklói I. rész 1288. sz. tjkvben A 1. rend 2965/1. hrsz. a. szántóra 12 korona kikéltési árban és pedig nemcsak végrehajtást szenvedett, hanem a kiskoru Orbán Dénes nevén álló járandóságokra is, a csikszentmiklói I. rész 220. sz. tjkvben A 1. rend 432, 433. hrsz. a. belsőrégre és kertre 320 korona, 687. hrsz. szántóra 14 kor. 4. rend 701. hrsz. szántóra 31 korona, 5. rész. 747. hrsz. szántóra 11 korona, 6. rész. 813. hrsz. szántóra 22 korona. 9. rész. 1111. 1112. hrsz. szántóra 7 korona, 12. rész. 2998. hrsz. szántóra 31 korona, 13. rész. 3039. hrsz. szántóra 20 korona, 14. rész. 3053. hrsz. szántóra 18 korona, 15. rész. 3179, 3180. hrsz. szántóra 16 korona, 18. rész. 3670. hrsz. szántóra 14 korona, 19. rész. 3873. hrsz. szántóra 46 korona, 21. rész. 854 1. hrsz. szántóra 37 korona kikéltési árban és pedig nemcsak végrehajtást szenvedett, hanem az Orbán Dániel, kiskoru Orbán Dénes nevén álló járandóságokra is így az ingatlanok egészére elrendelte és hogy a fent nebeh megjelölt ingatlanok az 1905. évi augusztus hó 10 ik napján délelőtt 9 órakor Csikszentmiklós községében megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikéltési áron alól is eladtni fognak.

Dr. Ráski József s. k., kir. törvényszéki bíró.

Szám : 323 - 905. végreh.

Arverési hirdetmény.

Alföldi bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbíró 1905. évi Sp. I. 92/2. számú végzése következtében Dr. Zakariás Manó ügyvéd által képviselt Dr. Zakariás Manó ügyvéd csikszeredai lakos javára Bálint Ferencz csikszeredai lakos ellen 131 kor. 40 fillér a jár. erejéig 1905. évi május hó 4-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 660 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szekér, eke taligalát, lovak, hárn, ökrök nyilvános árverésen eladtnak.

Abraham Márton, kir. bír. végrehajtó.

Faeladási hirdetmény.

A csikpáltalvi közbirtokosság a II határrészben a Románia határmentén levő Sóllyomtar völgyi kihatárolt erdejében futóúttal által sértült és 628 köbmétert kitevő fenyő haszonfáját f. évi július hó 18-án d. e. 9 órakor kezdődő, a község hivatalos házánál megtartandó és zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyalásra bocsátja.

Kikéltési ár 1570 korona. Bánatpénz fenti összeg 10 százaléka. Zárt írásbeli ajánlatok bánatpénzzel felszerelve — szóbeli árverés megkezdéséig az a községi bírósághoz mint birtokossági elnökhöz adandók be, kinél az árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők.

Elkésett és utóajánlatok nem fogadtnak el. Csikpáltalva, 1905. jul. 2.

Pálffy András, Csizsér Márton, bírók.

Iroda áthelyezés.

Dr. Daradics Félix ügyvédi irodáját a „László Mari-féle“ bérházból áthelyezte a Dr. Booskor Béla tisztifőügyész ur által eddig bérelt helyiségbe, a megyeház szomszédságába.

Eldó egy darab egy lovas cséplő gép.

Értekezni lehet Kósa Jánosnál Kászonyujtalanban. 2-3

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életelő eleme. — Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál tulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő, BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54. sz. ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban. 0-3

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS TERVEZETEK INGYEN!

Faeladási hirdetmény.

Csikmenaság közbirtokossága a Péter havas patakra hajló Nyilénk észak-jában a Göröcsbányó patak és Nyilénksorok közti kihatárolt erdejében mintegy 3256 köbmétert kitevő gombólyfű lucfenyő haszonfáját f. évi július hó 17-én d. e. 9 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyalásra bocsátja.

Kikéltési ár 7600 kor. bánatpénz ezen összeg 10% a.

Zárt írásbeli ajánlatok a bánatpénzzel felszerelve a szóbeli árverés megkezdéséig a közbirtokosság elnökéhez nyújtandók be.

Elkésett valamint utóajánlatok nem fogadtnak el. Az árverési és szerződési feltételek a birtokosság elnökénél tekinthetők meg.

Csikmenaság, 1905. június 24-én. 2-2 Ferencz János, közbirt. elnök.

Répati gyógysavanyuviz, mely az orvos világ által is igen jeles gyógyhatásánál fogva lesz ajánlva, naponta friss töltésben kapható a csikszeredai főraktárban: Niszel Lőrincz és Testvére c z e g n é l, üvegenként 12 fillér árban. Répati forráskezelőség. 7-15

Sz. 1922-905. ki.

Pályázati hirdetmény.

Csikpálocza nagyközségben a községi jegyzői állás tisztségébe jövén, arra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom az ezen állást elnyerni olajtókát, hogy minősítéssel és szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmeket hozzám folyó évi július hó 5-ig annál is inkább nyújtsák be, mivel a később érkező pályázatokat figyelembe nem fogom venni.

Javadalmazás: a) 1600 korona tisztszítés, b) Természetbeni lakás: konyha, kerttel. c) Az irodahelyiség fűtéséről, világításáról, szellőzése nyomatványokról és irószerekről a község gondoskodik.

A választást Csikpálocza községben a község házában folyó évi július hó 10-én délelőtt 9 órakor tartom meg.

Csikszeredán, 1905. évi június hó 17. Becze Imre, főszolgabíró. 3-3.

Faeladási hirdetmény.

A csikverebesi „Erdőbirtokos társaság“ közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező 180. és 161 hold erdő területén található 15 cm. vastagságú fákon telűli fenyőfákat nyilvános árverésen külön-külön többet igérőnek eladja 1905. július 16-án d. e. 8 órakor a község házában. Az árverési feltételeket Kovács Gergely erdőbirtokos, társasági elnökkel az árverezni szándékozók bármikor megtekinthetik, melyből meggyőződést szerezhet magának ki ki a bánatpénz mennyiségének is betételéről.

Csikverebesen, 1905. június 25-én. Kovács Gergely, Sándor Lajos, társasági elnök. társasági jegyző.

A „Magyar Olajipar Részvénytársaság“

a tisztelt ipartelep- és céplőgép-tulajdonosoknak ajánlja ezennel — kiváló minőségű

gép-olaj termékeit,

melyek eredeti gyári árban kaphatók: Niszel Lőrincz és Testvére, olajgyári-raktárban — Csikszeredán. 4-20.

Kiváló vaspraeparatum a KRIEGER-féle 10-13 TOKAJI CHINA-VASBOR. Első rangú magyar vas-specialitás kitűnő sajátosságaiért, egymint rendkívül könnyű és gyors felszívódás, étvágygerjesztés, kellemes íz és magas vastartalom (100 gramm borban 0.05 tisztá vas), az országos egészségügyi tanács javaslataira a belügyminiszter ur engedélyvel látta el. Az eredmény feltétlenül biztos. Készítményem már szerzte a legjobb hírnevetek örvend. Sokan utánozzák: de egyik utánzat sem azonos az én készítményemmel. Különbözik már az előállítás módján is, melyet csak magam, mint nagyban készítő követek. Kis üveg 3.20, nagy üveg 6 kor. Kapható az ország összes nagyobb gyógyszerárán és felárúsító helyén. MAGYAR KORONA Gyógyszerár BUDAPEST, KÁLVIN-TÉR.

Előpatak gyógyfürdő. Kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj és lép bajoknál, közsvény és csúznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségnél. A nagyhirű előpataki gyógyvíz orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt található kúsgító gyógyszerközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézeti kezelés, masszázs, svédorna, d. átkus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel. — Fürdő idény: MÁJUS 15 TŐL — SZEPTEMBER 15-IG. Vasúti Állomás: Földvár és Sepeszentgyörgy. bunnan Állandó olcsó kocsik közlekedés van. — Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től — június 15-ig és augusztus 20-tól — szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjak mely fizetendő, lakások 50%, al és sokkal olcsóbb. Az előpataki savanyvíz, mely a szénsavdús, égvényes-savanyú vizek között első helyet foglal el, mint gyógyszerköz, házánál is használható és mint ártó, kellemes ízlésű tisztán, vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön éventénként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Sztéküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. — Prospektuut kívánatra ingyen küld az igazgatóság. 4-4.

Cement hosszurovó földéleserép majdnem határtalan tartósságu, igen könnyű földanyag, olcsó áron kapható a brassói portland cmentgyárral. 1-20 Iroda: Kapu-utca 15. Nyomatott Csikszeredánban, Sarvoda József könyvnyomdájában, 1905.